LAMIÑIA'REN GERRIKUA

"Angurreta"-ko etxaunaren semerik ..arrena, igande arratsalde baten, erriko ...zan aurresku eder batzuk eginda gero, illuntzean, etxerantza abijau zan.

Gau atan, zerua, izarrez ondo opainduta agertzen zan ..rren, illargijaren argi bigurnak biderik ez bazterrik ezeban argitzen. Inguruak illun-illun ziran. ¡Gau-aren itzala! Gure mutil morroskua, arri-mokill.n batzuko oñekaz noz joko bildurrez joian. Eta ikaraz esaten eban.

—¡Ene! Au gauaren baltza! Au bildurra! Illargijaren ordez bidiak nok argiztu aurkituko baneu...!

Onetan, eban bildur-ikeria kentziarren edo, santzo errime bat jaurtin eban; eta mutillaren santzo errimiari, beste santzo abots zolidun batek erantzun eutson. "Angurreta"-ko mutilla, santzua entzutian ikaraz jarri zan. Eta berekautan, agin ar..., esaten eban.

—Ordu onetan nor izan leiteke emen? Emakumiaren abotsa izan dala esango neuke... Baña, gau baltz onetan eta ordu onetan olakorik ezin izan leike...

Ola' oldozkunak buruan ebazala, Angurreta'ko mutillak, astiro izan da be, bidia aurrera jarraitzen eban beti. Alako baten, Oxinburu'ko zugatz-artetik emakume bat argiontzi gorri bat eskubetan ebala urreratu oyakon.

Emakumia, meia ta luzia zan; arpegija edurra lakxen zurija eban, eta begijak ikatza ..koxiak. Soñian, margo askodun janski dotore bat eban; buruko ule eder, gorri ta luzia, aiziaren jostallutzat lez, moltso kiskortsuak egiñaz lepotik bera apainkiro jausten yakon. Begirako emakume ederederra zan. Mutilla alako emakumia ikustian ezin geyagoan arritu zan. Eta itzalez itandu eutson.

—Emakume ez-ezagun ori; onez ala txarrez zatoz?

—Onez nayatok mutil-erantzun eutson. Ni iretzat ez-ezaguna banok be, eu beintzat neuretzat ondo ezaguna az. Angurreta'ko etxagunaren semerik ederrena az da. ¿Eztok olan?

—Bai, "Angurreta"kua naz... Baña ordu onetan ze asmuk ekarri zaitu nire ondora?

—Euk bildurrez jaurtin doan santzoaren anotsak ekarri nayok mutil. Gaua illuna jayak ¿bai? ta illargijaren ordez, eskubetako argiontzi onegaz euri bidiak argiztuten etorri nok. Bide-lagun enok gure ..la?

—Eegiñ-egiñian be, argi baten biarra badot, bide illun eta lakarau ondo igaroteko. Ta zeuk ezagutzen nozun ..ezkero, zure ondoan juateko igoñen apurrik eztot...

Angurreta'ko mutilla ta emakume agertua, argiontzi gorrijak bidia bakankiro argiztuta, "Angurreta" rantza abijau ziran. Emakumiak, bidian, barriketa ugarija egiñaz, mutil gizaxua itsututa izten eban, zer esan ezekijela. "Iturrijeta"-ra eldu ziranian, emakumiak ortzera begiratubaz, mutillari esan eutson.

—Gau illuna dagon arren, ortzia zoragarriro agertzen dok; izarrez iñoz baño orniduago yagok eta. Begiratu yok Mugarra aldeko odei moltsuaren ertzian, dingiliz jausi gurarik lez dagon izar gorrizkiori. Ederragorik ikusteko be!

—Ala txe izan be! ..ar-aiziaren indarrak batera ta bestera gozaro igituta, magorik politenak egiñaz ikusgarriro dago.

—Ba, izar zoragarri orrek Kiñu politak egiñaz, maite nabela argiro agertzen yok. Eta abots ixilkor eztitsuaz belarrira ots leuna egiñaz, beraganetzeko diñustak.. Juango ete nok? Baña, bide bakarti onetan bertan-bera eu iztiak, errime tamaltzen ..yok...

—Ene, olakorik! Zelan arrano igoko ..ara ara goraño?

—Igoko enok ba? Aiziaren umia izan da.

—Aiziaren umia? Egundo entzun eztodan gauzia! Ondiño andijagoak entzun ..ar doguz.

—Eztan gauzarik entzuten etzagoz-ba. Beñola, ipar aize gozuak eta ego-aize ..lak ..sobil'go mendi gallurrian sortu ..n lora ederretik etorrija nok et Orreg..tik ba, ... izarretaraño igoteko ... ..iarrik eztot izaten. Nun gura ta antxe nagolako...

Ona! gauza bakanak entzuten, mutilla ikaraz ..ian; berekautan esaten ebala. Zer ete da berau...! Beronegaz onez ala txarrez ete noia...?

Atan-orretan, "Angurreta"-ko basetxera eldu z.. .. Eta etxonduan barriketan ..r baten egon da gero, emakumiak mutillari, gomu' ..zat emoten eutsala esanaz, gerriko gorri eder bat gerrijan ipini eutson.

Mutilla, bezuz aregaz ezin geyago.. ar..tu zan. Bere bide-laguna, "Zirtzil"-lamiñia zala orduban ezagutu eban da; baita emon eutson gerriko gorrija, "zoritx.. -gerrikua zala beingoan igarri eban. Eta sutondoan aurkitzen zan aitari esan eutson.

—Gabon aita.

—Baita euri be; gau ona badakak beintzat—erantzun eutson. Beste igandietan baño beluago etxeratu az gaur. Eta eure ..rpegiko zurbiltasunak, bidia on-utsez eztoala igaro argiro agertzen gok. Arpegi orr..k margo txarra yok; eta ganera, ikariarenikaraz oztaz berba be egiten dok... Zer jazo jak baña? Esan egiztak aguro.

Semiak, orduban, gerrijan eban gerrikua erakutsi eutson. Aguria, gerriko gorrija ikustian negar baten asi za..; eta abots tamaltsuaz esan eutson.

—Galduba az mutil; "Zirtzil"-lamiñiaren "zoritxar-gerrikua" soñian daukak ..ta. Orain lamiñatzar ori, eugaz ezkondu ..rarik etxe inguruan ibiliko dok beti. Ta ori lo..tzen ezpayok, iñun diran jazarkundiak egiñaz, zoritxarreko egingo au. Orra ba, zelako etorkizun baltza daukoan... Alde bijetara galduta ago-ta.

Onako berba itunak entzutian, mutilla beriala geixotu zan. Eta andik iru edo lau egunera tamalez il zan.

Il da bijamonian, auzuetako jentia ba..ta gorpubari obiraltzia egitera joiazala, "Zirtzil"-lamiñia negarrez ta uluka jente artian s..rtu zan. Dear an.. esaten ebala: "Ori ..uria da; ori neuria da". Ta ildegira..o lagunduta gero, Oxinburu'ko ..obara garrazi baten sartu zan.

Ganeko egun baten, "Landaluze"-ko ta "Agerre"-ko mutillak lamiñiaren billa urten eben; eta basuan aurkitu ebenian, arrika ta makillaka il da gero Arranatx-.. -ilurretik bera jaurtin eben. Eta "zoritxar-gerrikua" be, basuan ota-abarrakaz su andi bat eginda, erre egin eben.

Egun atan. "Zirtzil"-en eripotbza zala-ta, Aldebarayetan jai izan zan. Eta ujuju ta s..tzo askoren artian aurreskuak txairo ta ederto egiñaz, erromeri beg.. .. egin eben.

MAÑARIKO.

IDAZLIAI

Idazliai ots-egin biar dautset. Orain barri batzuk agertu yakuz, bai? eta zarrak ondo dakijezan ualku izpijak azalduko dautseguz. Idazle barrijak esan dot, baña barrijak eztiran batzuk be emen datorz. "Belu-Mendu" euren artian. Idazle au ezta gero makala. Bizkayan eztira onen antzeko bi ixango baña alpertuta-edo egon da aspaldijan. Gernika'ko uri ederrean neu be alpertuko ne..e. Uste dot "Belu-Mendu" azkarrak jarraituko dabela. Eta beste idazleok irakurri egixubez onen idaz-lanak, ederto egiñak diralako.

"Aurre-Barri" jauna, nondik ibilli zara aldi onetan? Idatzi dozuna eztago txarto, baña gaya izparringirako barik komedi bat egiteko obia dozu. Emen dodan lagun batek ..tala egunerokuan agertzekua esan daustan ezkero, eztot argitalduko. Parkatuko daustazu, ezta? Bialdu baña aserre barik, urrenguan pozik argiratuko dodal..o

Eta emakumiak ze egiten dabe? Bost sei ziran idazten, baña arin alpertu dira. Enaz mutil zarra be ba. "Mañariko" idazlari gorenguak beti jarraituten dau, baña "Mirentxu", "Amaya", "Itxiar" eta bestiak modako yantzijak josten egongo dira. Bijak zer esan geyago eukiko dolan ezkero. alto egin daigun. — L.

Naste-borraste

MAURATXO'REN ITZALDIA.—Zertzuk esan ditu Maura yaunak. Txapelokerrai esker, errepulikeak uger egin daualа; osterantzean, ogetalau ordu barru zapaldua izango zala andere agurgarri ori. Ta ze yazoko ete litzake orain txapeloker orreik andere agurgarri orren aurka yagiko ba lira?

Katolikua ei da gizon au! Utikan, azalutsa! Ik erlejiñoaren aurka ta praille-mojaen aurka esaten dokazanak esanda! "La francachela del incremento de las Ordenes religiosas", "el favoritismo inconcebible" ta abar eta abar

Oin-lege edo kostituziñoa barriro aztertzeko gairik ez ei dago. Españian ete da bat katolkurik ori esan daikeanik. Eta gizo.. orrek zegaitik aldegin dau ministru izatetik?

Alcala Zamorak bere esan dau zerbait katolikuen aurka. Bakean ez ..zi bear katolikuairi. Ori bere ba dogu katolikua!

GURE ALDUNAK MADRILL'A DE.. TU GURA.—Madrilgo Batzar..etako aldra bat estu ta larri ei da bere aldera autarki batzuk erakarri guraz.

Gure aldunenak ondo letorkioz. baiña... ba dagoke orren begira. Gure endore edo al..'eak ez dakigu zer erantzungo ..'en, baiña ez dogu uste bultzaka bialduko ..tuenik. Ederto dagoz dagozan lekuan. C.. Robles'en bere eskari b.. egin d..'e. baiña ez asmu ortan egoteko ..a.. deu..so.

Sosolistoak atzoko batzarraldirak dei zorrotz bat egin eutsen euren aldunairi b.. best.. autarki lortzearren. Ezkertarrak ren artean ez ete dira asarre'uko?

GALIZIKO OIN-LEGEA.—Atzo egin eben Coruña'n Galiziko Aldunak euren oin-lege edo estatutoaren aldeko batzar bat. Batzarraldiak Udaletxean izan ziran y..tez bete beterik.

Coruña'ko endoreak egin eban itz aurrena, Aldunai agur bero bat emonaz. Lugris Feirek yardun eban lenengo, oin-legearen alde alegiñea egit..ko esanaz. Galizia orduan izango ei da izena beteko erria Onen atzetik Gonzalez Lopez'ek itzegin eban Coruña'ko erriari abegi ona gaitik eskerrak emonaz. Bere aldetik oin-lege lortuteko alegiñak egingo ebazala agindu

Gau artan bertan urten eben aldunak Madrillerako.

ETXE TA LURR SALDU-EROSTIA
Etxien-gain diru arrtu-emotia
INTXAURRAGA'tarr P.
Bilbao-Ballen, 3-2'g. 11.685 Urrutizk

Itzasoko ilunabarra

Itxas-arri baten ganean
Urruti aldera begira
Nago, ikusten ixil-barean.
Eguzki urrez betean amayera;
Itxasoak, laztantasun beteagaz,
Dabil mosuka arri gogorrari,
Apaidu ditu itsaski zuriagaz.
Bere albo gustiko arri bustiari;
Uin aldiak dabiltz atzera-aurrera
Neuregana igon egin nairik
Neure itxaso baster lekura
Bere uztargintzaz dana argiturik.

¡Urruti ikustenda! itxaso ganean
Gau-illun dauko bere inguruan
Zeru guztia berriz gorri epelean
Geldi-geldi yatziten uraren atzean;
Bere gorritasuna, erdi illik dago
Lengo eguzki urrez betean
Azkeneko orduen begira nago;
Urrezko izpilluan dabiltza, urrean
Dir-dirkada pitxiakaz bidatz.
Egun guzti-gustiko argi-bixiera
Biar baristuteko goixalde berrira
¡Au da ikusgarrizko euzki amayera!

Itxasoa barrun soñuz beterik.
Eguzki azken dir-dirkadakaz
Dago-negarrez mintasun beterik
Izpillu garbigoian arre kiñuakaz
¡Agur agur! eginda bere pitxiakaz
Itxi ezinda urrezko bidatz ederrari
Iges eindabenian iluntazunakaz
Gustiz epelduta eguzki barik,
Azkeneko zidarrezko argi bixiari
Urontzi laban ta txori zuriakaz
¡Agur agur! esaten dio argi amaiari
Urrengo goixiarte, betor gaur-letxe argi
... ...
... ...
¡Mundu gustian ez dago olako amaierik
Eguzkia ilten danian olerkiz beterik!

ERLETXUE.

Hotel Torróntegui
75 HABITACIONES. 75 BAÑOS
RESTAURANT. TERRAZA
ARENAL, 6. — BANCO BILBAO. L.

EUZKO - TXINPARTAK

EGUN-BATZUK ATZERRI-ALDIAN

Zaragoza'tik Madrid'era bidian

XII

Zaragoza'tik irten gerala lau ordu-dira Salinas de Medinaceli'ra iritxi geranean. Emen bultziyak amar bat minutu egiten dituan ezkero, geltokiko jatetxera sartu naiz jaki ..erari pixka bat artzeko, oraindik beste iru orduko bidia daukagulako Madrid'erako.

Txindi apur batekin ainbat jaki ta edari eman didate emen. Bizipidea merkia da nunbait alde abetan; eta ala izan bear nai ta nai ez ¿bestela nor bizi emen?

Aurreko idazkiyan esaten nuan bezela, bazter guziyak erre ta kiskaliak daude alde abetan, eta etxeak eta lurraldeak danak margo batez daude: danak gorri-gorri.

Begiratu batera, begiratu bestera, dana berdin ikusten da. Mendirik ez da ageri iñun; ez Euzkadi'n bezelako arboladi..: ere. Baratzetako berdixkarik ere ez: ez dagolako zerekin busti lurrik.

Beroak eta legorrak garaitzen du emen urte guziyan, eta barazki pixka bat artu biar ba da, ¿ura nundizk eta nolaz artzen dutela uste dezute? Arrigarrizko eran artzen dute ura. Ara:

Baratza'ren erdiyan egiten dute lurrian bera ogei neurkin (metro) inguruko zuloa, eta an barrenean berez sortzen dan urarekin bustitzen dituzte baratzak. Ortik kontu aterako du, irakurleak, zenbat ur izango duten alde abetan bustigarritarako, garbitasunerako eta edateko... ¿Urik edaten ote-da gero emen? Ardoa badute ugari, maatsa erruz, ugari bertan artzen dalako ta oni eskerrak, bestela Madrid'era jun biar izango luteke edateko uretara, bitarte guziyan ez-dagolako, esan digutenez, edateko urik.

Euzkadi'n basetxe bakoitzak bere etxe ondoan edo etxe barrenen sartuta iturri bikain ederra daukan bitartean, emen iturritxo bat ere daukate eundaka kilometro bidean.

Ala ere alde abetatik nolabait Euzkadi'ra jundako edozein "alprojak" lotsa gutxirekin esango-digu Euzkadi ez-dala iñor; Euzkadi ar'otea dala; Euzkadi'n ez-dagola atzerapena besterik eta abar.

¡Kontu, kontu, euzkotarrak, "Mi tierra rica, muy rica" ..uri esan, baña ezagaitik ere "Mi tierra rica"-ra jun nai ez-duten oyekin.

Emengo lurraldeak agertzen digun ezereztasun edo arlotetasuna ber-bera agetzen digu.. bertako biztanleak ere: i.. tez lurra ta etxeak bezin garriyak dira, eta gorputzez arlote jantziyak.

Euzkotarrak ez-dezakun bada izan alde abetarako zaletasun edo "enbidia" geyegirik. Aberastasuna Euzkadi'n dago, eta ez emen. Lana ere Euzkadi'n egiten da, eta ez emen. Jantzi ere Euzkadi'n egiten da, eta ez emen. Izketan ere "Kultura" eta "Zibilizatu" antzean Euzkadi'n egiten da, eta ez emen. Sinismena (fedea) ere Euzkadi'n dago, eta ez emen.

Ez gaiten bada izan erbeste-zaleak. Gerea jaso eta aldeztu dezagun Garitaonandia'tar Bitor zanarekin abestuaz:

"Mendi tartean gordetzen dira
gure oitura garbiyak;
gure baserri-etxeak dira,
euzkera'ren zaindariyak.
Mendiyak ditu eguzkiya ta
aize osasungarriyak;
beraz gaixoak sendatutzeko
osakai miragarriyak."

Nere bultziya aurrera eta aurrera dijoa, eta egiñalean igaro ditugu aurrerago aitatu detan erri orren antzeko ainbat eta ainbat uri arlote-arloteak: Torralba, Alenneza, Siguenza (au aundi xamarra, baña...), Cutamilla, Baibes... Emen auntza ugari, baña ze jana..., ¡urri, oso urri! Dana gorri-gorri inguru guziyak.

Aurrerago Matillas; au ere berdin, arlote utsa.

Urrengo Jadraque. Au zeozer bada. Baratz politak orlegi-orlegi ikusten-dira. Ibaya dauka eta oni eskerrak, au berriz ere esan dezagun zeozen ba dala.

Bultziya aurrera dijoa bere bidean eta igaro ditugu Elpinosa, Henares, Humanes, Fontanar, Maluque eta

GUADALAJARA.—Au uri nagusiya da. Aundiya da. Berdiña oso. Etxe batuak ditu; polita dirudi, oso polita etxez; baña (¡eta zoriyoneko baña!) beste orain arteuri guziyak bezela onek ere ezdu Euzkadi'ko ola edo fabrica aundi ayetakoen antzerako "tximinirik" ageri. Gari-salla dago inguru guziyan. Beraz erri aundi onek ere ezdu nekazaritza beste bizipiderik.

Aurrera guaz Guadalajara uztita eta laizten igaro gegu Azuqueca eta urrengo Meco. Emen garbantzu sail galatak ikusi ditugu. Gañeartzean...

Urrengo Alcala de Henares, Madrid ondoko uri ospatsuba. Emen ere ba ez dago aitatzeko gauzarik: lasto meta galantan ugari alde giziyetan besterik...

Onen urrengo Torregon de Ardoz, ..doren San Fernando de Henares, eta azkenik, Madrid.

Onetzaz astiro itz egingo-degu ondorengo idazkiyetan.

Bitartean, agur euzkotar irakurlea.

ZELETA.

AZALPENAK

Emakumiak

LAUAXETA

Euzko-emakumiak gogor dabiltz. Abertzaletasunak jo dautsoez bijotzak. Eta emakume batek barruban daruan arazua eztau itxiko, amaira eruan arte. Aberrijagandik aldendu-ta ibilli ixan dira orain arte. Erdel-usañak buruba irobijotu-edo. Gixonak a.. paldijon pardun daben aroe, eurok lotan. Baña iratxartu diranian ,bixiro asi dira lanean.

Lan ori zer dan jakin gura dabe askok ostera. Emakumiak barritsukerijetarako baño eztira, batzuk diñoe, bestiak barriz etxian obeto daguazala. Emakumiak abertzaletasun aldez zer egin ete leikean? Gauza andija. Sendijetan dago irrosota geure aberrijaganako maitasuna. Sendijak abertzale diran orduban, gustijak ixango dira aberrijaren maitaliak.

Nok baña sendijan sartu ete leike abertzaletasuna? Gixonak bere lanak daukoz, beste zeregin batzuk. Emakumiak ez ostera. Aurrak, umetxubak azten diñardu. Euzko-tzaletasunik eztaukon andreak, eztauko erakutsiko aberri maitasunik, baña abertzalia danak, azalduko dautso bere aurrari zelako odola daruan zanetan. Bere gurasuak nortzuk ixan ziran. Euzkoen lagijak zeintzuk diran. Bijotzak abertzaletu ezkero, adimenak laster datos. Tamalez gaurko umiai etzake erakusten Euzkadi ganako maitasunik.

Euzko emakumiaren bijotzean samurtasuna, biguntasuna eurrez dago. Etxian benetako anderia dozu. Kanpuan be iñor lotsatu barik bere zeregiñak betetu daruaz. Gixonak kanpuan idoro nai ixaten dabe zorijona. emakumiak ostera euren baitan, bijotzen barruban. Bakotxaren ogasunak non, bijotza an barriz, esaten dausku geure Irakasliak.

Emakumian bijotzetan ogasun bakarra erain biar dogu. Bildur ixaten dira emakumiak, bestiak zer esango. Barre eragiteko baño eztira abertzaletasun kiñu oneik, esango dabe batzuk. Ez andereak, eztira barre eragiteko gauzak. Aberrijak gustijoen laguntza eskatuten dau. Abertzale, euzko abertzale ixateko, lor, samin eta oñaze gustijak jasateko gertu ixan biar garala, sarri diñogu. Emakumian bijotzak gertuben dagoz barriz eruapen gustijak jasateko. Eztago zubekandik urrus abertzaletasuna. Ganera alaba batek bere ama maite dabelako, barre egingo ete dabe bestiak?

Abestijak ikasi eta yantzak erakutsi ezkero, naiko onik aberrijari egiten yakola uste dabe. Ez baña. Erririk erri zabaldu biar dabe Jel-azija. Eztago euren eskubetatik ontzat artuko eztabenik. Ingitxu bat, idazki bat, esakun on bat, eurekandik bada dator, zorijonez dator Zoztorrik eztau aurkituko.

Iñori erakusteko ostera, bakotxak jakin biar dau. Emakumiak eztira emen jakirtzu ez jakintzu-erdi be. Egija da logika rik eztaukoela eurek, baña zorijonean eztaukoe, bijotzakaz itz dagijelako. Jakintzu ixan barik be egin leikeela bariz lan ederra. Gixonak laguntza eskatuten dabenian, onein abotsa sartzen eztan tokijetara eurek sartu daitekez.

Izkuntza edo ele or da emakumian zoro ji eske. Erantzungo ete dautse arriere gustijak? Eztot uste. Dotoriago ei da erderaz itz-egitia. Aberrija maitatu gura dabe mitin egunetan. Itzaldi bat entzuten daben egunean benetako jeltzaliak dozuz, gero baña laster aiztuten dira ualku onakaz. Bildur bat ikusten dogu. Emakumiak une batzubetan abertzale ixango dirala, ez luzero. Eta bide au aurkitu biar da. Bein barruban irari dan izkija eztaitela atzindu zekulan. Aberrijaren bijotza lortuten emakumiak datorz.

ERRIJETATIK

BERMEO

GAXUAK.—Garaizar txaunburu jauna obeto jarraituten dau Jaungoikua, arren, osatu dadillela, dagigun.

ARRAÑA. — Zoritxarrez onetan egun bijetan eztakarre arrain askorik. Oindiño egunak dagoz bai ta eguraldi onak be ixango dira. Ez gogaitu, ba.

EMAKUME ABERTZALE BATZA. Euzkerazko idazkordiak ikusi doguz datorren igandian Euzko Batzokijan ixango dan batzarrera emakumiak deitubaz Ia ba, zubek beti abertzaletasuna agertu dozuben emakumiak emendik aurrera be ikaspi..ok zabaldu, biarra-gara-ta.

ANTZOKIJAN. — Askok itaunduten dauskube noiz Batzoki taldiak barriro Ergaka deun jayetan egin ebalako agerpen.. bat egingo daun. Entzutia dogu alegintzen duala orretan, batez be egunotan egon ..ran antzerlari-barrijak jakinda. Etoiten dan bakotxea. Oba da ixizik egon.

URKIDI.—Agur, aberkide, bidaldu ..i orko barrijak. Asko poztuten gara zu irakurtiaz eta lasterren sendo-sendo geuganatu.

ARRAINTZALE'RI.—Geure idazkirik eztakusgu ¿nun zagoz aspaldijon? Ia, barriro idazten ba-dozu. Atsegin ixaten yaku-ta.

1839'GNEKO URRILLA 25'AN.—Zorigaiztoko egun atan autu zan lagiyak ga..r betetan dauz 92'garren urtia. ¿Noiz ..' ixango ete garan buztarripian? ¡Au tamala, onela bixi-biarra! Betor l..terren azkatasun eguzkija gu ..rgituten eta bitartian alegindu gadixan bidia ..paintzen.

EUZKO LANGILLIAI.—Eskar bat ..skatuko neuskijoe onei: zabalkunde andija egin dagijela negution izlari asko ekarriaz, ainbat ariñen obe.

ETRAIZU.

BILBAO'TIK

Uri onetan Indautxu'ko Karmen'go t..adonan ugutzan dabe Undabarrena'tar Jon Koldobika eta Uriarte'tar Karm.. Anderea'ren alabatxu bat, Miren Edurne euzkel ixenak ipiñirik.

Aita ama bitxi ixan dira Zabala'tar Jon abertzale zintzoa eta Mendieta'tar Mirentxu neskatill euzketzale utza.

Zorijonak dan danori eta aurrera beti Jel'aldez.

IARRA.

MUTRIKU

Emen nat.. Euzkadi'ko orri maite ..tara aspaldi ontan negoan izparringi ..tara zerbait idatziaz.

L..ster uri ontan .. Emakume Abe.. ..Batza jarri bear degula-ta aiñ po.. ..terik .. ..o, ezin neikela .. neure poza agertu ..abe.

Datorren illen zortzian izango de.. ..lenengo ..zko Batzokian, itzaldia.. itz egingo du, Etxabe'tar Miren Zarauz-.. .. or.. ..n ..k ..iak didar bati ..rantz.. ..bezela danok iñor gelditu yabe, juan biar degu itzaldi ori antzutera. An esango dogu e.. k..me aberzaleak zer g..rau .. bear degun geure Aberri maite arentzat.

Euzkadi irakurtzen dezut.. ..a.. zeu.. lagun eta ezagun gaustiai illen zortzian itzaldi.. dala-ta ez geldit..ko er.. tera j..ai gabe. N..z izango ote d..n, ..dua ez .. z.. baña uste de.., izango dala ar.. ..lde.. l.. elizkizunaren ..doren laute.. .. ..ldian. C.. ..luan nai dutenak sartu Emakume Abertzale Bat.. .. eman dedilla bertan .. izena.

Egun larriak etorriko dirala irut..n zait oraindik, gure Aberriarentzat bai, ez gaitezen ba orregaitik bildurtu egon gaitezen danok ernai, ta ikasi dezagun geure Aberria bioketik maitatzen.

Sabiñ'ek eman zuan bere bizitza bere, ta gure Aberri maiteagatik. Itxiko dizki.. oraindik gure Batzokiak, len itxi zizkiguten bezela; baña orrek itxita ez dezatela oldoztu Abertzaletasuna galduko danik z..rgatik .. duan ez bada ere esango da eg..a berriz irikuzeko ta orduan irten.. .. geure biotzetik Abertzaletasunak goiz eder batea eguzkiak irtetzen duan bezela.

Batzuk esaten dute, emakumiak .. ..eradela politikan sartu bear geradenak, ..ña ez al daki ori esaten diarduenak d.. ..nak, Abertzaletasuna ez dala politika b.. ..zik maitasuna? Zein maite biar degu, ¿.. ..re Ama ba.. ..rra ala ama-ordezkoa? G.. ..e ama l.. .. degu laguntzeko ama ordezkoa baño. ..a oregaitik l.. ..ndu daigun geure bearrian argitzen da-ta.

Aizpatxoak seme alabak dau..a zutenok erakutsi zeuen umian biotzetik Aberria ..itatzen. Onela danok saiyatzen bage..a i..usiko degu geure Aberri maitea egun'en baten azkatutan. Uri ontan em.. ..kumien ..tian Aber aletasun aur..ia d.. ..o: Eu..o Batzokian itzaldia esaten d..n ere, asko juten gera, ikaldi ederrak, entzutera ..a pozik ..ñera.

Lenguan ere an izan giñan Altzeta ta Artetxe jaunaren itzaldi ederrak entzuten. Juan dan Larunbatian ere entzun gend..an Alkate jaunak egin zigun iztaldi ederra. Pirmiñ ez oldoztu gero nik ere arpa jotzen dizute nik ez; oso ederki itz senduan. Zorionak eta urte on askotan onela jarraitzia opa dizut.

Euzkadi benetan maite badegu, bera azkatuta ikusi nai badegu, Euzkadin .. ..e egin daigun biotzeko naitazu guztiakin.

Gora euzkera geure izkuntza
bere erriak maite du ta
Gora Jaungoiko ta Lagi Zarra
biotzetik maitatuta
eta azkenian bulartsu gogor
Gora Euzkadi gaizkotuta.

Ongi etorrija. Trebia zara. — L.

TXITXO.

LOGROÑO

LOS CUATRO JINETES APOCALIPTICOS?—Igazi dan barikuan, ikaragarrizko bildur andi bat artu dabe San Vicente de Sonsierra aldian ango noiñak taupadak diraz-alata, batak ziñoen (grup) suaga zala; bestiak ("bota fumeiro") andikoak (zeppelin)-an bertikiak zirala: nik dakit, zer geiago-ta.

Ara zer igaro, ta nortzuk izan diran zarata-irrintzi gustiak atara-daben gudutariok. (¡alagalakuak dozak izan bere onek euzkotarrok gero, euron jolasakaz iñori bildurra emoten... garai onetan!).

Igaro zana: ludi onetan zorakeri asko diran lez, egun atan bere, zorakeri bat, beste asko legez egiñ nai izan dabe eguna igaroteko, iru bermeotar, eta bilbotar batek

Goixian goixatik gosaldurik, juan ziran lan euzkuok beste lan astotan euron trabukuak arturik Quijote ta Santxo baño lerdenago mendira, eper, uso ta erbitxen, euron etxekuari abintza andiak eginda, zelan eiza askogaz etorko ziran illuntzian etzera. ¡Baña dana guzurra! begiratu osrantzian zer jazo zan.

Igon da igon ziar San Vicente Sonsierra-rantza, eiza-tokira; baña, bidian otu jakon bateri, an eizatokia dagoan etzetxu baten ardao ederra zagoana, da nai igon eben lenengo etxe onen gela illuna ikertuta eztarria zerbait bustitzeko. ¡Bai ikertu bere! Andik asi ziranian urteten euron sabelak beteta, ta euzko abestiak amaituta berandu zan, da... ¡agur! gure itxaropen abinz gustiak: ¡agur! Gure uso, erbi ta eperrak; baña beti dagolez estu orduan baten-bat zerbait asm..eko etxekuak atxipetuteko, emen bere "Mauro"-ri gomut.. jakon, berandu eizarako bada ere, azokara juan da erbi, eper da usuen jabe egiñ leitekela, diñoe danak bat-ba..era ¡gora zuri! Dañok gatxondu dozuz-eta. Baña diño "Basabe"-k ¿eta balak batera darantzuntso Atxurra'k, guazan puska-bat aurra mendi txu-ra, ta an, egingo degu geure trabukuen (deskargak). Onetara diño "Manu"-k: ederto, txaluak zuri. Ta gustiak euren naste borrasteak argitxu ta gero, bai datoz azokarantza, baña San Vicente aldian sekulako bildurra itxi-ta euron iskilluak utzitxu ebienien (gau atan bat baño geiago geratuko zan loriñ egiñ barik bildurragaz, tximiak datozalakuan edo) gudan dabiltzaz-eta...

Beiñ bat ederki urten deusoe euron eguna-toko it..altaldiak, ze, azokan bere eurok nai izan daben beste eper- uso ta erbi idoro-eben eta, merke gero. Azkenez, juan etxera, ta atsipetu euron guzurrakaz etzeko guztiak.

Itzi geldik; neuk azalduko zaitutie-ta unen, naskillok.

IKASLE OPORRA.—Lengo artian gogor artu dabe emeko nagosiak oporrian ibil-dirazan ikasliak. Emen ikusten genduzan txaidietan da ikastol aurrietan txinelak ziguz eta narru-iturri (bonba) kaz. Gasteok zigorrakas zigortuteko aberriak diraz-ala? ¡Ikasle gaixuak, zenbat daukosua ondiño ikusi, ta igaroteko noski!

DATOZANAK.—Irakasle ikasten etorri-ta dago, gure lagun andi dan Ugalde'tar Joseba abertzale gastia. Baita ere, aldi laburtxorako etorrita dago osasun aldakuntza egiten, Elortegi'tar Mirentxu andereno liraiñ polita. Ongi etorria erritar maite biori

URKIDI.

SOR/LUZE

Gipuzkoa'ko Aurrezki Kutxak bere laugarren zartzaroaren omenian (homenaje a la vejez) erabaki dau erri ontako zar biri bizi diran urte eguneko laurleko bat emotia; zar oyek ara zeintzuk diran; Agirrezabala ta Igartua'tar Kepa Leon irurogeta amabost urtekoa, Ariznabarreta eta Agirrebeña'tar Joseba Mirena (Ezpilla zarra) irurogeta emeretzi urteduna. Orain urte askoan gozatzeko izan daitezela.

ITZALDI BIKAÑA.—Larunbat gabian itzaldi bikañetakoa euki genduan JEL Batzokian. España'k 1839'ko lege galgarria jaurti eban larogeta amabigarren urte-urrena zala-ta Uri Buru Batzarrak nai iza eban egun ori gogoratu-erazi nolabait. Zumarraga'ko sendagille azkarra dan Artetxe'tar Iñaki jauna izan genduan berbia zuzenduziguna. Labankeriak alde batera utzi-ta egi gigarra azaldu nai badogu esan bear dogu ao batez an giñan guziok ikaratuta gelditu giñala beraren jardunaz. Euzkadi enderri bat, naziño bat, dala eta zergatik dan erakutsi eban argiro. Abendari edo raziari dagokion gayan sakondu zan ziaro sendagillea dan aldetik be ta itzaldiaren unerik gozoena bertan azaldu eban. Geure izkuntza euzkereatzaz berdin, arrazoirik asko esan zituan. Ezin liteke jarraitu bere itzaldiari. Baña barriro laster ekarteko bide bat egingo dala uste da erri guziarin aurrean jardutzeko. Beste gauza bat be geure areriyoegandik oitu ta ez gaudena euki eban, iñogatik gaizkirik txikiena be ez, besteren oldozkai edo ideari itxala, zenbat eta itxal geyago orduan da ..ona aundiago egiten dala-ta.

Itzaldiaren aurretik Zeleta'k idatzitako lerro batzuk irakurri zituan Alberdi'tar Andolin'ek, ba Zeleta bere eginkizun.. betetze a Zarautz'a juan biarra e.. da. Mamiñ aundiko idazkitxoa berana ta ainbat ondo merezitako txalo irabazi zituan beragatik. Azkenian Euzko Abendaren Ereserkiaz oitura dan lez amaitu genduan jaya.

—Santiago ballerako Iñarre baserrikoari iru laurleko multa ezarri dautsa alkatiak ortu-gauzak saldu izan ditualako legeak agintzen dabenetik kanpora, berdura plazatik kanpora.

—Urrillaren 25'ta dala ta oso orri txukunak atara zituan U. B. Batzarrak. Larunbatian zabaldu ziran ugari; euzkeraz ta erderaz egiñak.

DRIS-DRAS.

EA

Atsegiñez beterik artzen dok gaur len.. goz idazk..rtza geure izparringi kutur.. idazteko, eta beonen bitartez neskatila idazle gustijei besarkada bana.

Mirentxu, ze pozik irakurten dodaz zeure idazkijak! Yarraitu olantze ija bi.. art.. itx.. ..ten dogun Lore" lo-zorr.. dagona.

"Ana Mari", zeure igandeko idazkijan diñozu susmau ein dogula Ea'n erderaz beba egiten dala (ez da guzurra be). Emen ez da entzuten besterik erderia gora .. erderia bera emengo beste erderrik .. dot uste Burgos'en bertan be ..go d.. (lotsagarriya da benetan emen jazoten d..)

Beristain'tar Miren Begoñari "Lore" abertzale zintzuari laguntzen .. utset a.. kabian beren ama gaidu dabelako (G. ..) Irakurleak asketsi txarto idatzita dagolako, baña urrenguan obeto.

Garbiñe.

ERANDIO-GOIKOA

Zeinbat eta areijo geyago dagon, ainbat bixiago ta adoretsubago dakusgu egiten dala, geure Euzkadi gurgarri eta kutun.. Ez dago erririk andi ez txikirik zer.. egiten ez dabenik beronen alde.

Eta guk, Erandio Goikuak ¿zer egiten dogu zerbait egin barik? Lo mustran ar.. rage egonagaz ez dautsagu bixitasun ez i.. darrik emongo Aberri gaxoari: ez da ..kua auteskunde bat edo beste ona egin d.. guia ta, nasai egotea, ze etsayak geroa.. ta barrurago sartzen jakuz, erarik gal.. barik alde guztietatik. Gertu ba laner.. zar eta gazte, nagi guztijak alde bat.. utzita.

Entzun dodanez. lenengo arija etengo da benak. erriko anderaño eta neskatil bi.. ñak ixango dira; eurok dira beintzat, agintariekana zuzendu ta dei egin dabenak ba.. tzar bat egiteko. Batzar onegaz nai dabe asierea e..on, Emakume Abertzale Batza irasi, ta beroni yagokozan arazuetan jardulanean, batez bere geure ele gorgarrija eta dakienak ikasi, eta dakienak orraztu dagien. Ba-dago bear ixena erri onetan, ar.. duraz artzen ezpadogu, laster da estaldu.. Uste dogu emakume akandik lortuko dogula euzkerean osasuna, ze, naikua da gaur barritzat artzea, nai ta nai ez aurrera eruateko, eta oiguan artu dabela esan leike.

Eta, zubok mutillok, neskatillak aurre artuta baztertuta geratzea ondo daritxazue be? Ez dot uste, atzera geratuko zareala beintzat Azilla'en 8'gko eidaukazube ixe.. tauta gustizko jai eder bat, elizkizuna, it.. aldijak eta ezpatadantza sariketa ta abar. Getxo, Lexona, Sondika ta danok alkarta.. ta, lagun zariela. Jardun zintzo aspertu barik, ze alegiñak egin da bere, naiko lorrik dago.

Aberrijaren azkatasuna dauke
Euzko gastedi zintzoak
Jaunak nai daben legez.
Egiten ba dauz alegiñak.

AME..

GERNIKA

EZKONTZA.—Larunbatian ezkondu .. ran, Miren Neskutsaren ertxadonan, M.. tza'tar Eliodore neskatillea eta Ga.. Jon Lunokoa. Zorionak.

ERIOTZA.—Larunbat goizean, eta .. xorik be egoanik ezkenkiala il zan Ger.. kaetxebarria'tar Baurli, margolaria.

Baurli adiskidia barru-barrukua gen.. Artu bedi bere seme-alaba eta enparau s.. diak geure benetako tamal agurra.

TXARA-TXARA.—Txara-txara'ko m.. til mendigoizaliak bariku ga..az batzar .. kar bat izan eben; eta oso zaparrada.. izan be.

Mendira joan eta abestu baño beste .. bereziak badituezaa gaurko euskotar .. tiak diñoe eta zuzen dagozala zetan e.. eztago.

Euzkera ondo ikasi, eztakienari erakutsi antzerki jayak gertu, geuretzat zaart.. garienontzat lan oneek itxi barik, ezpata dantza aldra bat irazi abestiak ikasi eta.. batez bere, euzkera egin, beti euzkera e.. berrogei orriko liburutxuetatik iges .. baña urrun iges be.

Tamalez ikusi izan dodaz, iñoiz geure Batzokiko geletan, oindiño mosua baltz.. tuten asita be eztauken gaztiak, "tute.. ekiñalian eta aotik eta aurretatik ¡surr..